

Prof. dr. Gheorghe Băcanu: dificultățile pe care le întâlnim datorită lipsei postului de arhivar — curiera, cea care face și munca de registratură, ocupându-se și de arhivă — ne obligă ca și pe această cale să ridicăm această problemă. Deblocarea postului de arhivar și angajarea unui om de meserie ar satisface afit dorința noastră de punere la punct a arhivei, cit și imperati vele actuale ale arhivisticii românești.

Prof. dr. Ilie Duvlea: ținând seama de spațiul care ne-a fost pus la dispoziție pentru arhivă, după o amenajare și dotare corespunzătoare, precum și dacă persoana care se ocupă de această arhivă nu va mai primi sarcini suplimentare, Institutul agronomic va dispune de o arhivă model.

ALEXANDRU NASTOVICI

ARHIVA CONSILIULUI POPULAR AL JUDEȚULUI GORJ

Ideea acestui interviu ne-a fost sugerată de directorul Filialei Arhivelor Statului Gorj, Dan Neguleasa, care, împreună cu Vasile Crețan, secretar al Consiliului Popular județean, ne-au furnizat date semnificative privind activitatea arhivistică desfășurată în cadrul acestei organizații, care poate constitui un model pentru organizațiile similare din celelalte județe.

Stimate tovarășe Dan Neguleasa, vă rugăm să ne prezentați câteva aspecte legate de colaborarea Arhivelor Statului cu factorii de răspundere ai Consiliului Popular județean Gorj, în scopul desfășurării unei activități arhivistice la nivelul celor mai exigente cerințe.

Consiliile populare, ca organe locale ale administrației de stat, desfășoară o variată și bogată activitate ilustrată în documentele create în cursul ei — surse istorice de primă importanță pentru cunoașterea și păstrarea istoriei. Cunoștința valoarea acestor documente, dată de importanța și varietatea atribuțiilor activităților și informațiilor pe care le reflectă, Filiala Arhivelor Statului Gorj a acordat un interes deosebit îndrumării și controlului muncii de arhivă desfășurate de consiliile populare.

Având la dispoziție o bază legală, Decretul 472/1971 privind Fondul Arhivistic Național, și un instrument de lucru, *Normele tehnice* pentru înregistrarea, gruparea în dosare, selecționarea și păstrarea documentelor scrise și tipărite, a sigiliilor și stampilelor de către organizațiile socialiste, elaborate de Direcția Generală a Arhivelor Statului, între Filiala Arhivelor Statului Gorj și Consiliul Popular județean Gorj s-a stabilit o permanentă și rodnică colaborare care a avut drept rezultat constituirea unor arhive bine organizate, păstrate și conservate.

Încă de la constituirea sa, Consiliul Popular al Județului Gorj, aplicând prevederile art. 9 din Decretul 472/1971, a întocmit nomenclatoare ale termenelor de păstrare pentru unitățile subordonate, aprobate prin instrucțiunile nr. 3476 din 17 noiembrie 1969, nomenclatoare ce-au fost reactualizate și aprobate prin decizia nr. 450 din 10 noiembrie 1979. Aceste nomenclatoare însoțite de normele tehnice elaborate de Direcția Generală a Arhivelor Statului au fost difuzate la toate consiliile populare urmărindu-se modul de aplicare.

Periodic, sau de cite ori situația a impus, s-au făcut instructaje și analize cu secretarii consiliilor populare privind munca desfășurată pe linie de arhivă și modul de aplicare a legislației arhivistice, acțiuni care au dus la obținerea unor rezultate pozitive.

Prin efortul comun al celor două institutii s-a asigurat o activitate permanentă de prelucrare a arhivelor consiliilor populare, de inventariere și selecționare a acestora. În acest sens Consiliul Popular județean a fost un exemplu. Anual a primit în depozitele sale arhivă prelucrată și inventariată și s-a preocupat de selecționarea fondurilor pronrii, în limitele prevăzute de lege.

Urmarea acestei preocupări a fost constituirea, la nivelul Consiliului Popular județean, a unei arhive model depozitată în condiții optime. Situația statistică întocmită în anul 1981 de către Filiala Arhivelor Statului Gorj scotea în evidență

Preocuparea pentru aplicarea prevederilor Decretului 472/1971 și calitatea muncii de arhivă desfășurată la nivelul consiliilor populare din județul Gorj a fost probată o dată în plus în anul 1983, când în mai puțin de o jumătate de an, s-au putut prelua în depozitele filialei arhivele de la 51 de consilii populare (județean, orășenești și comunale), însumind o cantitate de peste 1 600 ml arhivă.

Rezultatele obținute de Consiliul Popular al Județului Gorj în aplicarea prevederilor Decretului 472/1971, cit și măsurile stabilite pentru activitatea arhivistică viitoare ne dau garanția că arhivele proprii și ale unităților subordonate vor fi în permanență surse valoroase de îmbogățire a tezaurului arhivistic național încredințat spre păstrare și conservare Arhivelor Statului.

Astăzi aproape că nu există om al muncii investit cu sarcini de conducere sau de execuție în orice domeniu de activitate care să nu înțeleagă semnificația socială a arhivelor, pe de o parte pentru buna desfășurare a proceselor de producție materială și spirituală, iar pe de altă parte pentru cunoașterea istoriei economice, politice, sociale și culturale a românilor. Din această perspectivă, vă rugăm stimate tovarășe Vasile Crețan să relevați în paginile revistei noastre conținutul informațional al fondurilor și colecțiilor pe care le dețineți, modul de organizare și valoarea lor pentru activitatea practică și cercetarea științifică.

Ca urmare a aplicării Legii nr. 2/1968 privind organizarea administrativă a teritoriul țării, printre sarcinile economice și social-culturale și administrației de stat, Comitetului Executiv al Consiliului Popular al Județului Gorj i-a revenit și răspunderea cu privire la evidența, selecționarea, păstrarea și folosirea documentelor proprii și ale unităților subordonate. În acest sens Consiliul a preluat documentele create de : Comitetul provizoriu al județului Gorj pe anii : 1949—1950; Sfatul popular al raionului Tg. Jiu și Gorj pe anii 1950—1968 ; Comitetul de stat pentru colectarea produselor agricole (CSCPA) pe anii 1950—1957 ; Administrația financiară a județului Gorj pe anii 1931—1949 ; Spitalul veterinar Tg. Jiu pe anii 1959—1961 ; Direcția de pază civilă contractuală Gorj (DPCC) pe anii 1966—1972 ; Tariful Gorjului pe anii 1954—1961.

Aceste documente, pe care le-am avut în păstrare pînă în luna februarie 1983, au fost depuse la Filiala Arhivelor Statului Gorj. De asemenea, au fost depuse și documentele cu caracter „permanent“ create de Consiliul Popular județean pînă în anul 1975. Același lucru se face și la consiliile populare subordonate.

Inventarierea este procesul cheie al activității arhivistice, prin care se realizează evidența documentelor, care asigură accesul la informație și constituie baza documentară pentru noi activități.

Vă rugăm să împărtășiți din experiența instituției dumneavoastră în acest domeniu.

În cadrul aparatului propriu al Comitetului Executiv al Consiliului Popular județean se respectă prevederile Decretului 472/1971. Predarea la arhivă a dosarelor se face pe bază de inventar. După ce fiecare compartiment a constituit dosarele conform nomenclatorului dosarelor și a întocmit inventarul, înainte de a fi predate la arhivă se verifică dacă acestea au fost întocmite corect.

Inventarele se întocmesc pe ani, pe compartimente de muncă și pe termene de păstrare. Pentru dosarele ce se păstrează permanent, inventarele se întocmesc în 4 exemplare, iar pentru cele temporare în 3 exemplare. Din fiecare inventar, cîte un exemplar rămîne la compartimentul de muncă, iar celelalte se predau la arhivă, odată cu documentele.

Impetuosa dezvoltare a societății noastre are drept efect imediat și explozia informațională în toate domeniile de activitate, deci implicit creșterea numărului suporturilor pe care sînt înregistrate informațiile. În fața creatorilor de fonduri arhivistice se ridică probleme deosebite privind depozitarea și conservarea documentelor. Esențial pentru organizațiile socialiste, ca și pentru Arhivele Statului este ce și cît păstrăm pentru posteritate, din aceste mărturii istorice. În acest sens, în plină actualitate se află activitatea de selecționare a documentelor care presupune un înalt grad de competență și responsabilitate socială. Dorim să prezentați experiența dumneavoastră legată de această activitate.

Potrivit prevederilor art. 14 din Decretul nr. 472/1971 și *Normelor tehnice*, Comitetul Executiv al Consiliului Popular al Județului Gorj a desemnat prin decizie comisia de selecționare, formată din 5 membri și 2 supleanți; unul dintre membri este desemnat președinte, iar șeful arhivei este de drept secretar-raportor; ceilalți membri ai comisiei sînt: un profesor de istorie, un economist și un jurist; membrii supleanți sînt, de asemenea, un profesor de istorie și un economist.

După expirarea termenului de păstrare, la sesizarea secretarului-raportor, președintele convoacă comisia de selecționare care, după ce verifică dacă documentele trecute în inventar au fost bine încadrate la termenele de păstrare, avizează eliminarea lor.

Dacă apar unele nepotriviri, comisia de selecționare face rectificările cuvenite în inventar. În cazul în care comisia de selecționare constată că s-au săvîrșit greșeli de încadrare sau stabilește că unele documente trebuie să fie păstrate permanente, acestea se trec în inventarul dosarelor de păstrare permanentă la anul și compartimentul de muncă respectiv sau, dacă nu este posibil, se întocmesc inventare separate care să anexează la cele inițiale.

Inventarele dosarelor avizate de comisia de selecționare pentru a fi eliminate, însoțite de procesul-verbal prevăzut în formularul anexă nr. 8 la Decret, aprobat de conducătorul organizației, se înaintează pentru confirmare la filiala Arhivelor Statului.

După primirea confirmării de la filiala Arhivelor Statului, documentele stabilite a fi eliminate se predau de organizații unităților de colectare a deșeurilor.

La operațiunile de selecționare, comisia a avut în vedere să rețină documentele cu importanță istorico-documentară sau a căror utilitate practică nu a încetat.

Ca urmare a sarcinilor care se pun cu privire la valorificarea resurselor proprii de materii și materiale, anual se predau unităților de colectare a deșeurilor între 1 300—1 800 kg maculatură rezultată din selecționarea documentelor.

Forurile dumneavoastră superioare au elaborat în colaborare cu D.G.A.S. un nou indicator al termenelor de păstrare.

În ce măsură contribuie acesta la îmbunătățirea activității arhivistice din instituția dumneavoastră ?

Potrivit art. 9, alin. 2 din Decretul nr. 472/1971 privind Fondul Arhivistic Național al Republicii România, Comitetul pentru Problemele Consiliilor Populare împreună cu Ministerul de Interne au întocmit indicatorul termenelor de păstrare pentru documentele create de comitetele și birourile executive ale consiliilor populare județene, municipale, orașenești și comunale, după care Comitetul Executiv al Consiliului Popular al Județului Gorj a întocmit nomenclatorul dosarelor, atât pentru aparatul propriu, cît și pentru birourile executive ale consiliilor populare municipal, orașenești și comunale, și l-a aprobat prin decizie, cu aplicare de la 1 ianuarie 1980.

Dacă pentru consiliile populare s-a întocmit Indicatorul termenelor de păstrare și nomenclatorul dosarelor, încă nu este clară situația cu unitățile subordonate direct Comitetului Executiv al Consiliului Popular județean, așa cum sînt: Direcția județeană de drumuri și poduri, direcțiile administrativ-economice Motru și Rovinari, Secția județeană de proiectare, Întreprinderea județeană de gospodărie comunală și locativă, Trustul de construcții montaj, Întreprinderea județeană de transport local, Corpul de pază militarizată, Oficiul de calcul mic, Centrul de librării, Corpul de control financiar intern, îndrumate și controlate de Comitetul pentru Problemele Consiliilor Populare, pentru care nu avem instrumente de lucru.

De-a lungul vremii, arhivele organizațiilor au înmagazinat mărturii ale inteligenței poporului nostru. Din diferite motive unele creații științifice nu au putut fi materializate în practica vremii. În prezent, la inițiativa conducerii partidului și statului nostru se fac eforturi susținute pentru valorificarea acelor investiții de gîndire și tehnică aplicabile astăzi și care pot aduce beneficii societății.

În ce măsură arhiva pe care o dețineți vă ajută să participați la acest proces desfășurat pe scară națională ?

Printre documentele păstrate în arhivă s-au găsit unele studii, proiecte, machete, hărți și chiar propuneri cu privire la dezvoltarea economico-socială a unităților administrativ-teritoriale, a localităților, precum și la amplasarea în teritoriu a noilor obiective, lucrări de sinteză referitoare la balanța forței de muncă și la repartizarea teritorială a forțelor de producție și altele.

Cunoscându-se condițiile grele prin care a trecut județul Gorj pînă în anul 1944, sub îndrumarea și din inițiativa conducerii partidului și statului nostru astăzi se fac eforturi susținute pentru valorificarea acelor investiții de gîndire și tehnică cuprinse în documente și care pot aduce beneficii societății.

Constatăm că aveți o arhivă care este nu numai bine organizată, dar dispune de condiții optime de conservare. Vă rugăm să ne spuneți cum ați reușit să obțineți asemenea rezultate frumoase ?

Avem o arhivă bine organizată pentru că personalul muncitor care conduce, lucrează și răspunde de arhivă apreciază munca, ordinea și disciplina la locul de muncă.

În cadrul Comitetului Executiv al Consiliului Popular județean Gorj, răspunderea pe linia evidenței, selecționării și păstrării documentelor revine șefului sectorului secretariat, juridic și scrisori ale oamenilor muncii.

La întocmirea proiectului de execuție, în anul 1969, pentru noul sediu politico-administrativ, Comitetul Executiv al Consiliului Popular județean Gorj a pretins proiectantului să prevadă în proiect camere speciale pentru păstrarea documentelor.

Comitetul Executiv, conducerea politică și administrativă a acestuia au înțeles importanța socială a arhivelor, importanța pentru propria muncă, acordînd un sprijin substanțial activității arhivistice, astfel că în anii 1970—1974 am beneficiat de fonduri pentru plata personalului muncitor care a selecționat, ordonat și inventariat documentele preluate de la Sfatului popular Gorj și de la alte unități ce au funcționat pînă în anul 1968. În prezent s-a asigurat post de arhivar care se ocupă de aceste probleme. De asemenea, în permanență se colaborează și se ține legătura strînsă cu filiala Arhivelor Statului.

În cadrul tematicilor anuale de pregătire profesională a personalului muncitor, arhivarul este pregătit și instruit în problemele de care se ocupă.

În anul 1983 Direcția Generală a Arhivelor Statului a efectuat un control pe ramuri. Ținînd seama de concluziile controlului, ce măsuri de perfecționare a muncii arhivistice promovați în unitatea dumneavoastră ?

Cu prilejul controlului făcut de Direcția Generală a Arhivelor Statului la Consiliul Popular al Județului Gorj pe linia selecționării, inventarierii și păstrării documentelor de arhivă și în urma concluziilor și măsurilor stabilite, stilul și metodele activității noastre în domeniul păstrării documentelor s-au îmbunătățit. Astfel, Comitetul Executiv al Consiliului Popular județean Gorj a elaborat un program de sarcini și acțiuni, pe termene, și răspunderi pentru consiliile populare municipale, orșenești și comunale, măsuri care sînt urmărite lunar. În cadrul instruirilor cu primarii, vicepreședinții și secretarii birourilor executive ale consiliilor populare municipale, orășenești și comunale, cu conducerile direcțiilor, întreprinderilor și instituțiilor subordonate, aceștia sînt pregătiți și în vederea aplicării și respectării Decretului nr. 472/1971.

În prezent, din cele 70 de consilii populare comunale și orășenești și-au predat arhiva la Filiala județeană a Arhivelor Statului, pînă în anul 1975 inclusiv, un număr de 51 consilii populare, celelalte 19 avînd arhiva în curs de predare.

ANA-CRISTINA HALICHIAS